

MT JN - 67/285 - 1957

Saap 22/5 '57

Laukaan "Hartikan" kirkon tutkimus, jonka allekirjoittanut intendentti Jouko Voionmaa kesällä 1950 suoritti Muinaistieteellisen toimikunnan määräyksestä ja Laukaan seurakunnan kustantamin työvoimin.

Löydöt 50107 (:1-7), kaksi karttaa.

Vrt. A.L.Nyman, Muinaismuistoja Laukaan kihlakunnasta SMYA 5.

Laukaan Hartikan kirkko sijaitsee Laukkavirran kylässä Tarvaalankosken suvannon itäpuolella olevalla harjanteella, Niemelän sotilasvirkatalosta erotetulla omalla paltallaan. Hartikan kirkko on ollut puukirkko, joka on lahonnut paikalleen. Runkohuoneen luoteisnurkan salvosta on säilynyt kuuden hirsikerran verran ja näitä hirssiä, jotka lepäävät toisesta päästään kirkon nurkkakiven päällä, suojaamaan on rakennettu laudasta 6 m x 6 m kokoinen välikatoton, yhdellä ovella ja kahdella ikkunalla varustettu rakennus. Salvosta ei ole konservoitu ja se on kauttaaltaan matojen syömä. -

Nymanin kuvaus kirkon koosta ja pohja-alasta on suurin piirtein oikeaan osunut. Suoritetuissa tutkimuksissa, joita haittasivat sekä mainittu rakennus että ennen kaikkea kirkon paikalle kasvaneet kuuset, todettiin, että runkohuone on ollut 9,5 x 12,5 m, sakaristo n.

171/42 9000
171-285/70 47 711

3 x 2,5 m (tarkkoja mittoja ei voitu saada) ja asehuone 3,5 x 4 m. Kuorin kohdalla on näkyvissä sen joitakin pohjakiviä. Nurkkakivet ovat tasapintaisia kiviä, mutta kahdessa nurkassa perustana on ollut vain nyrkinkokoisia kiviä; niiden (v. m:n) kohdilta löytyi pien ja tuohen sekaista tiiviste- tai eristysainetta. Sakariston pääty on perustettu yhtämittäisellä kivijonolla, jota ei kuitenkaan saatu kaivetuksi kokonaan esiin. -
Kirkon lattia-ala on paikoin n. 25 cm vahvan lahopuu-kerroksen peittämä, jota kaivamalla päästäisiin perille lattian rakenteesta. Kirkon alla on useita hautoja. Karttaan merkityt, kirkon ulkopuolella olevat kiviladellat lienevät portin ja aidan pohjasta.

Mikäli Hartikan kirkon jäännös siihen kuuluneine hautausmaineen halutaan entistää ja tämä alue järjestää olisi

- 1) kirkkoa ympäröivä hautausmaa, joka ulottuu nykyistä aidattua aluetta kauemmaksi, kokonaisuudessaan saatava seurakunnan haltuun, sitä varten olisi hautausmaan käsittävä ala rajoitettava;
- 2) suoritettava kirkon jäännöksen kaivaus ja mittaus; kirkon paikalle kasvaneet puut olisi sitä varten ensin kaadettava;
- 3) harkittava, onko mahdollista konservoida jäljellä olevaa salvosta; sitä nyt suojaava rakennus ei olisi tarpeellinen, jos salvos siirretään muualle tai jos alueen järjestelyn yhteydessä rakennusta pidetään

muuten tarpeettomana;

- 4) seurakunnan hankittava suunnitelma alueen säilyttä-
miseksi muinaisjäännöksenä silmälläpitäen sen käyt-
töä jumalanpalveluksiin.

Helsingissä toukokuun 21 p:nä 1951.

Jouko Voionmaa.